

13630

A.LEVENT TÜZEL
İSTANBUL MİLLETVEKİLİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 03.12.2012

A. Levent TÜZEL
İstanbul Milletvekili

Manisa Turgutlu Çaldağı'nda sülfürik asitle nikel madeni çıkarılması çalışmaları bölge halkının itirazlarına rağmen devam etmektedir. Ağaçlar kesilmekte, çevre ve doğa talan edilmektedir. Bölgede açılan çukurlardan su çıkmaya ve bölgede oluşan, içinde maden cevheri bulunan toz bulutları tüm ovayı sarmaktadır. Dağın güneyinden geçen Gediz nehri uluslararası sözleşmelerle koruma altına alınmış olmasına rağmen, tedbir alınmadığı için bölge zarar görmektedir.

Maden arama şirketinin uzunca bir zamandır isim değiştirerek faaliyetlerini sürdürdüğü bilinmektedir. Dünyanın iki büyük madencilik şirketi olan BHP Limited ve Billiton PLC'nin birleşmesi ile oluşmuş BHP Billiton maden şirketi, Türkiye'de bulunan 10 kadar nikel yatağı içinde en önemli olan, Çaldağı'nda bulunan yatakta faaliyetlerini sürdürmektedir. Buradaki nikel yatağı 40-50 milyon ton rezerve sahiptir. Madenin ekonomik ömrü ise 16 yıldır. Çalışmalar son bulduktan sonra bölgenin nasıl bir hal alacağı ise şu anda doğal çevreye, toprak ve suya verilen zararlardan ve toz bulutuna dönen tarım arazilerinden anlaşılmaktadır.

Jeoloji Yüksek Mühendislerinin raporuna göre 15 yılda Türkiye'de ki tek nikel ve kobalt yatağı talan edilmiş olacaktır. Raporda, şirketin her adımının devlet tarafından desteklendiği ve yasalarca korunduğu belirtilmektedir. Ayrıca hazırlanan ÇED raporunun, Dünya Bankası'nın Ekvator İlkeleri'ne uygun olmadığı ve Çevre Yönetim Planının da kamuoyuyla paylaşılmadığı belirtilmektedir.

Çalışmalar sırasında, 109 bin ağaç kesileceği ÇED raporunda belirtilmekte ve ağaç başına 20 dolar hesap görülmektedir. Devlet eliyle ormanların talan edilmesi ve tüm doğal değerlerin para için şirketlerin yağmasına açılması kabul edilemez. Ülkenin en önemli tarım havzası Gediz'in, vahşi madencilğe teslim edilmesine, Çaldağı'ndaki orman katliamına karşı bütün bölge halkının itirazları ve devam etmektedir. Konuyla ilgili olarak;

1. Gediz Çaldağı'nda yapılan maden arama ve çıkarma çalışmaları sırasında, BHP Billiton firmasının hazırladığı ÇED raporunun, Dünya Bankasının ekvator İlkeleri'ne uygun olup olmadığı araştırıldı mı? Eğer araştırma yapıldıysa sonuçları kamuoyu ve ilgili odalarla neden paylaşılmadı?
2. Firmanın ÇED raporunda, Çal Dağında yaşanan bu katliamın kamuoyundan gizlemek için, "proje ile ilgili haberleri kontrol altında tutmak için medya ajansları ile işbirliği yapmak..."

13689

A.LEVENT TÜZEL
İSTANBUL MİLLETVEKİLİ

diye bir madde konulmuş mudur? Bu maddenin konulmasını gerektirecek unsur nedir? Eğer böyle bir madde varsa; araştırma yapmaya gerek duymaksızın, bu çalışmanın halk sağlığına, doğaya ve tarım arazilerine zarar verdiğini göstermez mi? Böyle bir rapor hangi ilgili kurum tarafından, nasıl imzalanmıştır?

3. Nikel Madeni çıkaran BHP Billiton şirketinin, bölgenin heyelan bölgesi olmasından dolayı bölge insanlarını ve tarım arazilerini tehdit etse de çalışmalarına hız kesmeden devam ediyor. Firmanın bu kadar ısrarcı davranmasında bölgede bulunan “bor madenleri” ile alakası var mı?
4. Bölgenin, tarım arazisi olarak bilinmesi, yerel halkımızın büyük bölümünün çiftçilikle geçindiği bilindiği halde, doğaya ve tarım arazilerine ciddi anlamda zarar verecek bu tesisin kurulmasına neden izin verildi? Verilen izin, halk sağlığını, doğayı ve tarım arazilerini yok sayıldığını göstermez mi?
5. Asit tesisinin kapasitesi günde 3.000 ton olarak açıklandı. Bunun için yılda 330.000 ton granül kükürt kullanılacak. Tesise giren kükürt ne olacak? Maden çıkarma çalışmaları sırasında atıkların denize ve Gediz Nehri’ne döküldüğü iddiası doğru mu? Bu iddiaya yönelik bir araştırma yapılıyor mu?
6. Dünya Bankası’nın Ekvator İlkeleri’nden yedinci ve dokuzuncu maddesinde belirtilen bağımsız uzmanlar görevlendirildi mi? Görevlendirildiyse uzmanların raporları kamuoyuyla paylaşılacak mı?